

Reactie Consultatie
Per mail

Stationsstraat 115
3811 MH Amersfoort
www.kpnpensioen.nl

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Datum
14 april 2025
Contactpersoon
Berend Krikken
Telefoon
06 2282 1436

Onderwerp
consultatie

E-mail
Berend.krikken@pfkpn.nl

Geachte mevrouw/heer,

Inleiding

Hierbij reageert Pensioenfonds KPN op de internetconsultatie 'Verzamelregeling pensioenen 2025'. De reactie van Pensioenfonds KPN ziet op artikel I onderdeel E van de Verzamelregeling, in het bijzonder de toelichting daarbij.

Artikel I onderdeel E van de Verzamelregeling luidt als volgt:

Artikel 2, tweede lid, onderdeel a, van bijlage 2a komt te luiden:

a. Voor ieder individu i en voor alle looptijden $h > 0$ worden de verwachte uitgaande kasstromen $KS_{voor}(i,h)$ bepaald, zodat de contante waarde hiervan gelijk is aan CW_{voor} . Voor deze bepaling gebruikt het fonds de hiervoor benodigde aannames en methodes, waarbij het zich baseert op zo realistisch mogelijke aannames en de op dat moment bij de uitvoerder geldende tarieven. Een fonds kan hiervan afwijken, indien toepassing van het op 30 juni 2022 in de actuariële en bedrijfstechnische nota, bedoeld in artikel 145 van de Pensioenwet dan wel artikel 140 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling, vastgelegde beleidskader bijdraagt aan de evenwichtigheid van de transitie, of voor zo ver dit leidt tot een realistischere bepaling van de kasstromen $KS_{voor}(i,h)$. De onderbouwing van een afwijking wordt overeenkomstig artikel 46, tweede lid, onderdeel c, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in het implementatieplan opgenomen.

Hierbij is de volgende toelichting opgenomen in het consultatievoorstel:

1.2 Standaardregel

In de standaardregel kan een pensioenfonds besluiten om de pensioenaanspraken of variabele uitkeringen die voortvloeien uit een premieovereenkomst (DC-omgeving), om te zetten naar kasstromen (DB-omgeving) en vervolgens naar aanpassingskasstromen zodat deze pensioenaanspraken en -rechten worden betrokken in de verdeling van het beschikbare fondsvermogen. Een pensioenfonds moet de evenwichtigheid hiervan onderbouwen in het implementatieplan.

In de standaardregel zijn voor de bepaling van de kasstromen nadere voorwaarden opgesteld. Uitgangspunt is dat de contante waarde van de kasstromen, ook wel gedefinieerd als CW_{voor} , gelijk dient te zijn aan het kapitaal voortvloeiend uit de beschikbaar gestelde premies. Anders gezegd; de contante waarde van de periodieke pensioenuitkeringen moet gelijk zijn aan het pensioenkapitaal van de (gewezen) deelnemer. In de aangepaste regeling wordt het mogelijk gemaakt om van dit uitgangspunt af te wijken, indien het fonds zich baseert op het inkoopbeleid opgenomen in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van 30 juni 2022. Een pensioenfonds kan hiermee aansluiten bij de staande praktijk en de mogelijk gewekte verwachtingen bij aankomend gepensioneerden. Dit kan in de onderbouwing van het pensioenfonds worden betrokken. Tevens onderbouwt het pensioenfonds vanuit de evenwichtigheid waarom is gekozen voor het inkoopbeleid.

De bepalingen uit de ABTN kunnen conflicteren met het voorschrift dat de contante waarde van de kasstromen gelijk moet zijn aan het kapitaal. Met de toevoeging wil het kabinet duiden dat CWvoor onder voorwaarden kan afwijken van het kapitaal voortvloeiend uit de beschikbaar gestelde premies en dat de vaststelling van CWvoor daarmee niet meer conflicteert met de bepalingen uit de ABTN. De onderbouwing voor de afwijking dient te worden opgenomen in het implementatieplan. De aanpassing laat onverlet dat moet worden voldaan aan artikel 150o lid 3 PW. Dit betekent in de beschreven situatie dat een DC-deelnemer ten minste het pensioenkapitaal bij invaren moet meekrijgen, indien een DB-deelnemer meer dan de technische voorziening van zijn aanspraken meekrijgt en visa versa. Een pensioenfonds dient dit mee te nemen in het besluit om aan te sluiten bij het inkoopbeleid opgenomen in de ABTN.

Reactie Pensioenfonds KPN

Pensioenfonds KPN is verheugd te zien dat de inconsistentie ten aanzien van het bepalen van de kasstromen die voortvloeien uit het DC-kapitaal met het consultatievoorstel wordt weggenomen. Door het bestaande inkoopbeleid zoals vastgelegd in de ABTN toe te passen, wordt het evenwichtig invaren van het DC-kapitaal bij hogere dekkingsgraden (bij Pensioenfonds KPN: boven een niveau van circa 121%) gefaciliteerd.

Toelichting inzake technische voorzieningen

De toelichting bij het consultatievoorstel verwijst naar artikel 150o lid 3 PW (zie paragraaf 1.2). Artikel 150o lid 3 PW bepaalt:

"Indien bij een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150m de waarde van de pensioenaanspraak of het pensioenrecht van een deelnemer, gewezen deelnemer, andere aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde minder bedraagt dan de technische voorziening, kan de waarde voor een andere deelnemer, gewezen deelnemer, aanspraakgerechtigde of pensioengerechtigde niet meer bedragen dan de technische voorziening, tenzij het meerdere een gevolg is van compensatie door het toekennen van extra pensioenaanspraken."

De ratio van artikel 150o lid 3 PW is dat een pensioenfonds als gevolg van de vermogenstoedeling tijdens het invaren niet de ene deelnemer mag bevoordelen door een andere deelnemer te benadelen. Zie p. 20 van de toelichting bij de derde nota van wijziging (KII, 2022-2023, nr. 36 067, nr. 43 en p. 2 van de brief van de minister van 17 oktober 2022). Het is wenselijk dat dit ook duidelijk tot uitdrukking komt in de toelichting bij het consultatievoorstel. Dat kan door het volgende op te nemen:

"De aanpassing laat onverlet dat moet worden voldaan aan artikel 150o lid 3 PW. Bij toepassing van het bestaande inkoopbeleid bij het invaren van DC-kapitaal dient daarmee voor de toets of de waarde van de aanspraak ná invaren ten minste gelijk is aan de technische voorziening vóór invaren, te worden uitgegaan van de technische voorziening zoals die resulteert ná toepassing van het bestaande inkoopbeleid zoals opgenomen in de ABTN. Een pensioenfonds dient dit mee te nemen in het besluit om aan te sluiten bij het inkoopbeleid opgenomen in de ABTN."

Daarmee stellen wij een aanscherping voor van de tekst die nu is opgenomen onderaan paragraaf 1.2 van de toelichting.¹ Het deel van het DC-pensioenkapitaal dat wordt gebruikt voor het vullen van de kostenvoorziening en het inkopen in de dekkingsgraad, zou immers in de huidige situatie evenmin hebben geleid tot uitgaande uitkeringskasstromen en dus ook niet tot een technische (DB-)voorziening. Binnen het bestaande inkoopbeleid dienen deelnemers namelijk op de pensioendatum een bijdrage te leveren aan de vorming van de kostenvoorziening (bij Pensioenfonds KPN: 3% opslag op de inkoop tarieven) en dienen deelnemers zich in te kopen in de dekkingsgraad door middel van een solvabiliteitsopslag (bij Pensioenfonds KPN: voor een deel van het DC-kapitaal maximaal 10% opslag).

¹ En die luidt: "De aanpassing laat onverlet dat moet worden voldaan aan artikel 150o lid 3 PW. Dit betekent in de beschreven situatie dat een DC-deelnemer ten minste het pensioenkapitaal bij invaren moet meekrijgen, indien een DB-deelnemer meer dan de technische voorziening van zijn aanspraken meekrijgt en visa versa. Een pensioenfonds dient dit mee te nemen in het besluit om aan te sluiten bij het inkoopbeleid opgenomen in de ABTN."

Ontheffingsbevoegdheid DNB

DNB kan op grond van artikel 150oa PW op aanvraag van een pensioenfonds een ontheffing verlenen van het bij of krachtens artikel 150o lid 3 PW bepaalde. Ongeacht of de voorgaande verduidelijking wordt opgenomen is het van belang dat die bevoegdheid intact blijft. Daarom vragen wij u dat expliciet te maken in het consultatievoorstel, door bijvoorbeeld op te nemen dat voorgaande toelichting bij artikel 150o lid 3 uiteraard de bestaande ontheffingsbevoegdheid van DNB onverlet laat. Als anders bedoeld zou zijn, dan blijkt dat nu niet uit het consultatievoorstel. Bovendien is het van belang elke indruk te voorkomen dat DNB enkel vanwege de verruiming van de mogelijkheid tot het invaren van DC-kapitalen geen maatwerk meer kan en mag leveren op grond van artikel 150oa PW.

Praktische relevantie

De bovenstaande verduidelijkingen zijn van praktisch belang. Dit valt vanuit de situatie bij Pensioenfonds KPN als volgt toe te lichten:

1. Circa 14% van de voorziening bestaat uit DC-kapitaal, hetgeen overeenkomt met ruim € 1 miljard.
2. Pensioenfonds KPN hanteert een jarenlang consistent inkoopbeleid voor de omzetting van DC-kapitaal naar DB-aanspraken op de pensioeningangsdatum, waarbij wordt uitgegaan van de zuivere RTS en twee opslagen op de tarieven worden toegepast:
 - a. 3% voor het vormen van de kostenvoorziening; en
 - b. maximaal 10%² solvabiliteitsopslag voor het inkopen in de dekkingsgraad.
3. Er zijn twee hoofdsorten DC-kapitaal³:
 - a. DC-kapitaal waarvoor 0% solvabiliteitsopslag geldt; en
 - b. DC-kapitaal waarvoor maximaal 10% solvabiliteitsopslag geldt.
4. De bestaande financiële opzet en de evenwichtigheid daarvan is reeds gedurende een zeer lange periode van toepassing en telkens opnieuw door het bestuur beoordeeld bij de opdrachtaanvaarding in onder andere 2015, 2020 en 2023. Het bestuur acht het daarom vanuit de consistente beleidsvoering en de evenwichtigheid niet wenselijk om het inkoopbeleid significant te moeten wijzigen vlak voor of op het invaarmoment.

Met het kunnen toepassen van het bestaande inkoopbeleid zoals vastgelegd in de ABTN wordt het evenwichtig invaren van het DC-kapitaal met de nieuwe tekst bij hogere dekkingsgraden (bij Pensioenfonds KPN: boven een niveau van circa 121%) mogelijk gemaakt. Het is voor Pensioenfonds KPN voor het evenwichtig kunnen invaren van het DC-kapitaal van essentieel belang dat het bestaande inkoopbeleid kan worden toegepast op het invaarmoment. Als het bestaande inkoopbeleid niet kan worden toegepast, ontstaan er immers grote, niet uitlegbare en niet evenwichtige, verschillen tussen deelnemers die vlak vóór of juist vlak ná het invaarmoment met pensioen gaan. Pensioenfonds KPN heeft vastgesteld dat het (juist) evenwichtig en uitlegbaar is als het kapitaal ná invaren (ná het bijdragen aan de overige reserves etc.) láger is dan het kapitaal dat is opgebouwd vóór invaren (zie paragraaf Achtergrond hierna).

² Dekkingsgraadafhankelijk, 0% bij 100% dekkingsgraad oplopend naar het maximum van 10% bij 110% dekkingsgraad.

³ De toelichting op de reden voor dit onderscheid is niet opgenomen in deze reactie. Van belang is om te weten dat dit onderscheid een essentieel onderdeel is van de evenwichtigheid van de huidige financiële opzet en het huidige beleid.

Als de dekkingsgraad lager is dan circa 121%, dan leidt dit bij Pensioenfonds KPN ertoe dat de toegepaste gebruikelijke afslagen (samen circa 13%⁴) groter zijn dan het surplus aan fondsvermogen dat op het invaarmoment extra wordt uitgedeeld⁵. Tegenover het lagere pensioenkapitaal staan dan echter wel goed gevulde reserves tegenover (MVEV, operationele reserve, solidariteitsreserve, kostenvoorziening, compensatie afschaffing doorsneesystematiek), waar deze DC-deelnemers eveneens voordeel van kunnen genieten.

Achtergrond

Het bestuur van Pensioenfonds KPN heeft de methodes voor het invaren van KPR kapitaal uitgebreid kwalitatief en kwantitatief onderzocht. De twee in aanmerking komende methodes zijn: het zogenaamd 1-op-1 invaren van het kapitaal (niet toepassen bestaand inkoopbeleid) dan wel rekening houdend met het bestaande inkoopbeleid. Uit de vergelijking tussen de twee methodes heeft het bestuur het volgende geconcludeerd, bij verschillende hogere en lagere dekkingsgraadniveaus:

1. Indien 1-op-1 wordt ingevaren, ontstaan er significante verschillen in transitie-effecten tussen de deelnemers die op dit moment inkopen zonder solvabiliteitsopslag versus de deelnemers die op dit moment inkopen met een solvabiliteitsopslag van (maximaal) 10%.
2. Indien wordt ingevaren, rekening houdend met het bestaande inkoopbeleid, zijn de verschillen in transitie-effecten tussen de verschillende groepen DC-deelnemers juist zeer beperkt. Dit is naar mening van het bestuur evenwichtig en uitlegbaar.
3. Indien 1-op-1 wordt ingevaren, ontstaat er een vreemd verschil in de transitie-effecten tussen deelnemers die op het invaarmoment nog net niet met pensioen zijn ten opzichte van de gepensioneerden die op het invaarmoment al net wel met pensioen zijn.
4. Indien wordt ingevaren, rekening houdend met het bestaande inkoopbeleid, laten de transitie-effecten een 'logisch' verloop zien tussen degenen die vlak voor of vlak na het transitiemoment met pensioen gaan. Dit is naar mening van het bestuur evenwichtig en uitlegbaar.

Tot slot

Vriendelijk verzoeken wij u de gevraagde verduidelijking aan te brengen in de toelichtende tekst in het consultatievoorstel. Voor de volledigheid merkt Pensioenfonds KPN op dat een eventuele restrictie op 95% van het kapitaal vóór invaren eveneens belemmerend werkt voor het kunnen toepassen van het inkoopbeleid. Echter is deze restrictie naar mening van Pensioenfonds KPN niet van toepassing, aangezien deze restrictie geldt voor het verschuiven van vermogen ná toepassing van de standaardregel. De mogelijkheid om het inkoopbeleid uit de ABTN toe te passen is reeds onderdeel van de standaardregel zelf, waardoor er geen verschuiving van vermogen hoeft te worden toegepast. Pensioenfonds KPN is desalniettemin van mening dat het wenselijk zou zijn om ook dit expliciet te maken in de toelichting bij de verzamelregeling, om misverstanden te voorkomen.

⁴ De hiervoor benoemde 3% kostenopslag en maximaal 10% solvabiliteitsopslag voor inkoop in de dekkingsgraad.

⁵ Bij een dekkingsgraad van circa 121% is er een uit delen overschot van circa 13% ten opzichte van de gewenste invaardekkingsgraad van circa 108% (dit laatste niveau is benodigd voor de vulling van het MVEV, de operationele reserve, de solidariteitsreserve tot het gewenste niveau en het compensatiedepot).

Bovenstaande reactie is afgestemd met de Sociale Partners van KPN.
Uiteraard zijn we van harte bereid om onze reactie verder toe te lichten als daar behoefte aan is.

Met vriendelijke groet,

Stichting Pensioenfonds KPN,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Berend Krikken'.

Berend Krikken
Directeur Bestuursbureau